

Översiktlig granskning

Järfälla kommun

Delårsrapport per 2022-08-31

—

2022-10-11

Innehåll

	Sida
Sammanfattning	
Räkenskaperna och delårsrapporten	4
Inledning	
Syfte och revisionsfråga	7
Avgränsning	8
Revisionskriterier	9
Metod	9
Ansvarig nämnd	10
Resultat av granskningen	
Förvaltningsberättelse	12
Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	13-15
Resultaträkning	16-17
Balansräkning	18
Sammanställda räkenskaper	19
Redovisningsprinciper	20
Övriga iakttagelser	21

Sammanfattning

Sammanfattning

Vi har av Järfälla kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2022-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2022. Kommunens revisorer ska enligt Kommunallagen (2017:725) kapitel 12 bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna tillräckligt underlag för sin bedömning.

Räkenskaperna och delårsrapporten

De väsentligaste slutsatserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- Kommunens resultat för delåret uppgår till 774,8 mkr, vilket är 933,5 mkr högre än samma period förra året. Det beror främst på ökade skatteintäkter samt den extraordinära kostnaden om 532 mkr avseende tilläggsavtalet för Tunnelbanan som påverkade 2021 års resultat negativt.
- Kommunens prognos för helåret uppgår till 743,9 mkr, vilket är 257 mkr lägre än budget. Exklusive exploatering är resultatprognosen 168,4 mkr, 113,4 mkr högre än budgeterat.
- Kommunens balanskravsresultat prognostiseras uppgå till 741,9 mkr för 2022.
- Vi har i vår granskning noterat att kommunen redovisar en avsättning om 60 Mkr för återställandekostnader avseende Brandövningsplatsen Barkarby. Såväl extern utredning som bedömningar från tjänstemän hos kommunen indikerar en väsentligt högre återställandekostnad i spannet 280 mkr – 1 800 mkr. Vidare bedömer vi att processen för att identifiera avsättningar behöver förstärkas.

Slutsats

Baserat på vår översiktliga granskning har det framkommit omständigheter, som nämns ovan avseende avsättningar för återställandekostnader och som framgår i vår rapport avsnitt "Balansräkning", som ger oss anledning att anse att delårsrapporten för kommunen inte är helt upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. Vi bedömer att delårsrapporten inte i alla delar är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Sammanfattning forts.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsbokslutet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen. Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunkoncernen, dvs kommunen och dess dotterbolag gemensamt. Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderas för kommunkoncernen som helhet.

Verksamhetsmål

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt delårsrapporten inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmål.

Finansiella mål

I delårsrapporten är det prognosen för helår som redovisas i utfall och inga uppgifter om utfall för delåret. Gällande prognosen för år 2022 att de finansiella målen kommer att uppnås har vi inte funnit några indikationer på att kommunstyrelsens bedömning skulle vara väsentligt felaktig. Vår sammanfattande bedömning är att det inte är osannolikt att målen kommer att uppnås till kommande årsbokslut. Vi noterar att målen i den av fullmäktige beslutade budgeten är beskrivna på övergripande nivå och med fördel kan förtydligas för att möjliggöra en tydligare koppling mellan beslut och uppföljningen av målen.

Stockholm 11 oktober 2022

Tomas Mathiesen

Auktoriserad revisor

Mikael Lind

Certifierad kommunal revisor

Inledning

Inledning

Av kommunala bokförings- och redovisningslagen framgår att kommuner ska upprätta minst en delårsrapport som ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, det vill säga minst sex månader och högst åtta månader. Det är även den rapport som faller inom ramen för denna period som ska behandlas av kommunfullmäktige och som de förtroendevalda revisorerna ska göra en bedömning av. Delårsrapporten ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunen och kommunkoncernens verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårets utgång.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap i kommunallagen bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (2 §). Revisorernas uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Syfte och revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultatet i delårsrapporten förenliga med de av kommunfullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, det vill säga finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Resultatet av vår granskning utgör underlag för de förtroendevalda revisorernas utformning av utlåtandet till kommunfullmäktige.

Inledning

Avgränsning

Vår granskning omfattar delårsrapporten per 2022-08-31.

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av god revisionsred i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR och Skyrev. Det innebär att vi planerat och genomfört den översiktliga granskningen för att med begränsad säkerhet försäkra oss att delårsrapporten inte innehåller väsentliga felaktigheter. Granskning har således ej utförts i enlighet med ISA eller ISRE 2410. Granskning har således ej utförts i enlighet med ISA, ISRE 2410 eller den nya standarden för kommunal räkenskapsrevision som träder i kraft 2023.

En översiktlig granskning är begränsad i omfattning och riktar i huvudsakligen in sig på intervjuer och analyser. De granskningsåtgärder som vidtas gör det inte möjligt att sammantaget skaffa en sådan säkerhet kring alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en fullständig revision utförts.

Vår granskning av redovisningen utgår från en bedömning av väsentlighet och risk.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

I delårsrapporten har vi översiktligt granskat resultat- och balansräkning samt tillhörande noter. Övriga delar har enbart granskats med utgångspunkt från att informationen är förenlig med informationen i de finansiella delarna.

Granskningen av finansiella och verksamhetsmål är grundat på den återrapportering som finns i delårsrapporten.

Denna rapport sammanfattar främst i avvikelseform våra väsentligaste iakttagelser från granskningen.

Inledning forts.

Revisionskriterier

Granskningen av delårsrapporten omfattar:

- Översiktlig granskning av de finansiella delen av delårsrapporten
- Förvaltningsberättelsens innehåll
- Hur kommunen redovisar hur det prognostiserade resultatet är förenligt med målen för god ekonomisk hushållning, finansiella och verksamhetsmässiga mål.

Vi har bedömt om delårsrapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallag (KL) och kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR
- Interna regelverk och instruktioner

Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive delårsrapporten
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Översiktlig analys av resultat- och balansräkningen

Inledning forts.

Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsens delårsrapport som enligt 11 kap 16 § kommunallagen ska behandlas av kommunfullmäktige.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

Resultat av granskningen

Förvaltningsberättelsen

Enligt 13 kap. 2 § LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. RKR preciserar i RKR R 17 Delårsrapport vad förvaltningsberättelsen ska innehålla minimum för att motsvara kraven på en förenklad förvaltningsberättelse.

Enligt RKR R17 Delårsrapport ska vidare uppgift i förvaltningsberättelsen bland annat lämnas om:

- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- Upplysningar om kommunens och kommunkoncernens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

➤ Vi noterar att kommunens förvaltningsberättelse uppfyller kraven vilka preciseras i RKR R17 Delårsrapport.

Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska kommunfullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning.

- Vi noterar att målen i den av fullmäktige beslutade budgeten är beskrivna på övergripande nivå och med fördel kan förtydligas för att möjliggöra en tydligare koppling mellan beslut och uppföljningen av målen.

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt.

- Vi noterar att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderas för kommunkoncernen som helhet.

Verksamhetsmål

Verksamhetsmålen är :

Fullmäktige har fastställt ett portalmål med tre underliggande inriktningsmål:

- Tryggare Järfälla: 2 av 5 nämndmål har utvärderats för delårsperioden
- God välfärd: 5 av de 11 nämndmål har utvärderats för delårsperioden
- Hållbar utveckling: 3 av de 3 nämndmål har utvärderats för delårsperioden

Mål	Målet är uppnått	Målet är delvis uppnått	Målet är inte uppnått	Ingen uppgift
Tryggare Järfälla		1	1	3
God välfärd	3	1	1	6
Hållbar utveckling	1	2		

Kommunens prognos för måluppfyllelse avseende indikatorerna varierar för de olika perspektiven. Det finns totalt 19 indikatorer för de olika perspektiven och prognosen resulterar i att 4 uppnås, 4 delvis uppnås, 2 uppnås inte och för 9 av indikatorerna saknas uppgift.

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt delårsrapporten inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmål. Gällande prognosen för år 2022 har vi inte funnit några indikationer på att kommunstyrelsens bedömning skulle vara väsentligen felaktig.

Finansiella mål

De finansiella målen för Järfälla kommun återfinns som indikatorer inom KS nämndmål om Ekonomi i balans som ingår i inriktningsmålet "God välfärd". Dessa knyter i sin tur an till av kommunfullmäktige beslutade "Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv" från 2015.

- **Årets resultat.** Kommunfullmäktiges beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning innebär att årets resultat ska vara minst 1 % av skatteintäkterna samt sträva mot att resultatet ska överstiga 2 %, en bedömning görs därmed att det inte enbart är tillräckligt att resultatet är positivt. Kommunstyrelsen bedömer att målet är uppfyllt då resultatet uppgår till 3,3% av skatteintäkter. generella statsbidrag och utjämning
- **Självfinansieringsgraden** ska enligt KS indikatorer ligga på 50 % om exploateringar och samhällsfastigheter inom Barkarbystaden räknas bort. Vid delårsperiodens slut visar prognosen på 103 % målet har därför av KS bedöms uppfyllt.
- **Soliditeten** inkl. totala pensionsåtagandet, ska enligt KS indikatorer öka årligen. Vid delårsperiodens slut visar prognosen på 27,7% vilket är högre än både 2021 och 2020. Målet bedöms därmed uppfyllt.

I delårsrapporten är det prognosen för helår som redovisas i utfall och inga uppgifter om utfall för delåret. Gällande prognosen för år 2022 har vi inte funnit några indikationer på att kommunstyrelsens bedömning skulle vara väsentligen felaktig. Vår sammanfattande bedömning är därför att det inte är osannolikt att målen kommer att uppnås till kommande årsbokslut

Resultaträkning

En kommuns långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet.

Kommunens resultat för delåret uppgår till 774,8 mnkr, vilket är 933,5 mnkr högre än samma period förra året. Det beror främst på att verksamhetens ökade skatteintäkter samt att det förra året fanns en extraordinärpost kopplat till Tunnelbanan som då påverkade resultatet negativt.

Kommunens årsprognos uppgår till 743,9 mnkr, vilket är högre än delårsresultatet. Den jämfört med delårsbokslutet förbättringen av resultatet återfinns främst inom exploateringsverksamheten. Prognostiserat helårsutfallet exklusive exploateringsnetto och extraordinära poster uppgår till 168,4 mnkr. Det motsvarar ca 3,3 % (2,9) av summa skatteintäkter och generella statsbidrag.

Resultaträkning, mnkr	Bokslut aug 2022	Prognos 2022	Budget 2022	Bokslut 2021	Bokslut aug 2021	Budget- avvikelse 2022
Verksamhetens intäkter	1 179,4	2 959,7	3 324,3	1 659,4	852,9	-364,6
Verksamhetens kostnader	-3 546,0	-6 899,4	-6 892,6	-5 498,3	-3 434,5	-6,8
Avskrivningar	-215,9	-323,7	-330,0	-308,0	-201,9	6,3
Verksamhetens nettokostnader	-2 582,6	-4 263,4	-3 898,2	-4 146,9	-2 783,5	-365,1
Skatteintäkter	2 707,7	4 047,1	3 947,0	3 827,3	2 537,5	100,1
Generella statsbidrag och utjämning	700,9	1 043,6	987,2	972,5	624,1	56,4
Verksamhetens resultat	826,1	827,3	1 036,0	652,9	378,1	-208,6
Finansiella intäkter	46,9	55,9	20,1	21,7	18,7	35,8
Finansiella kostnader	-98,2	-139,3	-55,2	-80,1	-23,4	-84,1
Resultat efter finansiella poster	774,8	743,9	1 000,9	594,5	373,4	-256,9
Extraordinära poster				-532,1	-532,1	
Årets resultat	774,8	743,9	1 000,9	62,4	-158,7	-256,9
Varav exploateringsnetto	415,6	575,5	945,9	498,9	92,8	-370,4
Årets resultat exkl exploateringsnetto och extraordinära poster (verksamhetsrelaterat resultat)	359,3	168,4	55,0	95,6	280,6	113,5

Balanskravsresultat

En kommun ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Från och med 2013 har kommuner och kommunalförbund möjlighet att använda sig av de nya reglerna om resultatutjämningsreserv, RUR. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och landsting som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Kommunstyrelsen redovisar en bedömning av balanskravsresultatet i förvaltningsberättelsen. Av delårsrapporten framgår det att kommunens prognostiserade balanskravsresultat uppgår till 741,9 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

Beräkningen som ligger till grund för kommunens balanskravsresultat innehåller enligt vår bedömning inga väsentliga felaktigheter.

Balansräkning

Investeringar

Järfälla kommuns årsbudget för investeringar inklusive ombudgeteringar för året om 2 331,3 mnkr prognostiseras 1 349,3 mnkr att förbrukas, en budgetavvikelse om -982,0 mnkr och en genomförandegrad om cirka 58 %. Utfallet per tertialet visar att kommunen har investerat 750,8 mnkr per 2022-08-31.

Vi konstaterar att den låga nyttjandegraden i investeringsbudgeten även har noterats tidigare år.

Vi noterar vidare att en budgetuppföljning (utfall och prognos) sker inom investeringsredovisningen avseende större projekt (över 30 mkr netto). Vi konstaterar att ackumulerad budget, utfall och prognos saknas avseende Barkarbystaden. Enligt uppgift beror detta på att av kommunen tidigare tillämpade ekonomistyrningsmetodik saknar tillräcklig detaljnivå.

Avsättningar

Kommunen redovisar en avsättning om 60 Mkr för återställandekostnader avseende Brandövningsplatsen Barkarby. Vi har som en del av granskningen tagit del av interna bedömningar såväl som externa utredningar utförda på uppdrag av kommunen. Såväl extern utredning som bedömningar från tjänstemän hos kommunen indikerar en väsentligt högre återställandekostnad (i spannet 280 mkr – 1 800 mkr) vilket överstiger avsättningen med väsentliga belopp. Vi har inte erhållit underlag som styrker den till ett väsentligt lägre belopp gjorda avsättningen. Avvikelsen är väsentlig och påverkar den rättvisande bilden av kommunens räkenskaper.

Finansiell leasing

Under 2018 har kommunen börjat redovisa ett omfattande leasingavtal som finansiell leasing och finns därmed bokfört som både anläggningstillgång och långfristig skuld. Det aktuella objektet är den nya simhallen som kommunen ingått ett 30 årigt avtal med leverantören. Ett antal fordon redovisas även som finansiell leasing och övriga leasingavtal redovisas som operationella.

Sammanställda räkenskaper

Enligt kommunal bokförings- och redovisningslagen 12 kap 2§ ska de sammanställda räkenskaperna omfatta de juridiska personer i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Av författningskommentarerna framgår att ett betydande inflytande förutsätts föreligga när kommunen innehar minst 20 % av rösterna i en annan juridisk person. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företaget har en ringa omsättning eller balansomslutning.

I RKR R17 Delårsrapport är det upp till varje kommun att avgöra om de kommunala bolagen ska omfattas av delårsrapporten. Att de kommunala bolagen ska ingå torde dock vara nödvändigt eftersom det är fullmäktiges måls för hela kommunkoncernen som ska bedömas.

Kommunen har valt att inte ha med sammanställda räkenskaper i sin delårsrapport.

I de fall en sammanställd redovisning inte upprättas bör dock enligt rekommendationen delårsresultat samt helårsprognos redovisas för respektive bolag. En sådan redovisning ingår i Järfällas delårsrapport för bolagen Järfällahus AB och Järfälla Näringsliv AB.

Redovisningsprinciper

I delårsrapporten ska enligt RKR R17 samma beräkningsmetoder användas som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har ändrats, en beskrivning av karaktären på och effekten av förändringen. Upplysningar ska även lämnas kring säsongsvariationer, cykliska effekter som har påverkan på verksamheten, karaktären och storleken på jämförelsestörande poster, effekten av ändrade uppskattningar och bedömningar samt förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser.

I delårsrapporten anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med LKBR och RKR:s rekommendationer.

I delårsrapporten anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med LKBR och RKR:s rekommendationer.

Övriga iakttagelser

Process för att identifiera återställandeåtaganden.

Det finns ingen samlad dokumentation över vilka återställandeåtaganden som finns inom kommunen till följd av legala förpliktelser. RKR definierar en legal förpliktelse som en förpliktelse till följd av:

- ett avtal/kontrakt (genom dess uttryckliga eller underförstådda villkor);
  - lagstiftning; eller
  - annan laglig grund
- Vi bedömer att det finns en risk att det föreligger ytterligare återställandeåtaganden för vilka avsättning inte har redovisats. Då kostnaden för återställanden kan uppgå till väsentliga belopp rekommenderar vi kommunen att förstärka denna process.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2022 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Public